

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZMİR ELEKTRİK, SU, HAVAGAZI, OTOBÜS VE TROLEYBÜS GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (ESHOT)

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	14
7.	DENETİM BULGULARI.....	14
8.	EKLER.....	18

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 7: ESHOT'un Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: ESHOT Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler.....	6

KISALTMALAR

BYS	Bilgi Yönetim Sistemi
ESHOT	İzmir Elektrik Su Havagazı Otobüs ve Trolleybüs Genel Müdürlüğü
İZBAN A.Ş.	İzmir Banliyö Taşımacılığı Sistemi Ticaret Anonim Şirketi
İZELMAN A.Ş.	Genel Hizmet, Otopark, Özel Eğitim, İtfaiye ve Sağlık Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi
İZULAŞ	İzmir Ulaşım Hizmetleri ve Makine Sanayi A.Ş.
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
TANSAŞ	Tanzim Satışları A.Ş.

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Taşıt Devirlerinde Hazine ve Maliye Bakanlığında Uygun Görüş Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İzmir Elektrik, Su, Havagazı, Otobüs ve Trolleybüs Genel Müdürlüğü (ESHOT), 4483 sayılı İzmir Tramvay ve Elektrik Türk Anonim Şirketi İmtiyaziyle Tesisatının Satın Alınmasına Dair Mukavelenin Tasdiki ve Bu Müessesenin İşletilmesi Hakkında Kanun'un 5' inci maddesi uyarınca İzmir Büyükşehir Belediyesine bağlı mülhak bütçeli bir idare olarak kurulmuştur.

ESHOT Genel Müdürlüğü, İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde 5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile diğer mevzuatın verdiği haklar ve yüklediği görevler çerçevesinde lastik tekerlekli toplu taşımacılık hizmetini yapmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3' üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre ESHOT Genel Müdürlüğü de bağlı idare olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İdarenin organları; Genel Müdür, 3 Genel Müdür Yardımcısı, İdare Encümeni, Özel Kalem Müdürlüğü, danışma ve denetim birimleri ile hizmet birimlerinden meydana gelmektedir. İdare encümeni ise 1 başkan ve 8 üyeden oluşmaktadır.

ESHOT Genel Müdürlüğü personeli, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanınca atanır. Şube Müdürü ve üstü kadrolara yapılan atamalar, takip eden ilk toplantısında İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin bilgisine sunulur.

İdare personel norm kadroları, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49' uncu maddesinde belirlenen ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenmektedir. ESHOT'ta çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49' uncu maddesine göre çalıştırılmaktadır.

2022 yılı itibarıyla personel durumuna aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	997 (sözleşmeli personel için ayrılan 175 kadro dahil)	318
Sözleşmeli Personel	175	154
Kadrolu İşçi	1200	0
Geçici İşçi	0	0
Toplam	2372	472
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	4925	4200

ESHOT'un doğrudan hissedarı olduğu toplam 1 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

ESHOT Genel Müdürlüğü bağlı idare olarak 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12' nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idarelere ait bütçeler de sayılmıştır. Bu kapsamda mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, 27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı Mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

ESHOT'un 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılda Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	66.291.000,00	36.100.000,00	8.752.250,12 3.599.250,12	107.544.000,00	96.360.515,20	11.183.484,80	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	9.362.000,00	4.850.000,00	1.325.500,00 446.000,00	15.091.500,00	12.978.839,78	2.112.660,22	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	1.270.452.000,00	1.396.050.000,00	153.291.423,35 49.445.923,35	2.770.347.500,00	2.625.628.648,93	144.718.851,07	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	92.000.000,00	0,00	87.100.467,10 101.500.467,10	77.600.000,00	76.060.290,63	1.539.709,37	0,00
05	Cari Transferler	0,00	3.289.000,00	0,00	2.598.000,00 865.000,00	5.022.000,00	4.948.174,26	73.825,74	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	240.206.000,00	150.000.000,00	43.750.000,00 31.076.000,00	402.880.000,00	233.649.309,54	169.230.690,46	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	40.000.000,00	0,00	72.000.000,00 40.000.000,00	72.000.000,00	58.600.000,00	13.400.000,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	100.000.000,00	50.000.000,00	100.000.000,00 241.885.000,00	8.115.000,00	0,00	8.115.000,00	0,00
	Toplam	0,00	1.821.600.000,00	1.637.000.000,00	468.817.640,57 468.817.640,57	3.458.600.000,00	3.108.225.778,34	350.374.221,66	0,00

ESHOT'un 2022 mali yılı bütçesi ile 1.821.600.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen ödenekle birlikte 2022 yılı ödenek toplamı 3.458.600.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 3.108.225.778,34 TL bütçe gideri yapılmış, 350.374.221,66 TL ödenek iptal edilmiştir.

ESHOT'un 2022 yılı Bütçesi "(A) Ödenek Cetvelinde" 3.458.600.000,00 TL (Ek Bütçe dahil) ödenek, "(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması" cetvelinde ise 2.630.035.000,00 TL (Ek Bütçe dahil) gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki borçlanma, borç ödemeleri ve likidite amaçlı banka hesabında tutulan nakit karşılığı ile gösterilen 828.565.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denklığı sağlanmıştır.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	737.157.000,00	725.574.050,62	3.723.026,67	721.851.023,95	97,92
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	1.876.000.000,00	2.375.037.000,00	0,00	2.375.037.000,00	126,60
05- Diğer Gelirler	17.110.000,00	19.542.891,20	2.988,53	19.539.902,67	114,20
06- Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	232.000,00	3.726.015,20	0,00	0,00	0,00
Toplam	2.630.035.000,00	3.116.427.926,62	3.726.015,20	3.116.427.926,62	118,49

2022 yılında net bütçe geliri %118,49 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%97,92), diğer gelirler (%114,20) beklenenin üstünde, Büyükşehir Belediyesinden alınan bağış ve yardımlar da beklenenin üzerinde (%126,60) gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Net Ödenek (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	107.544.000,00	96.360.515,20	89,60
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	15.091.500,00	12.978.839,78	86,00
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.770.347.500,00	2.625.628.648,93	94,77
04- Faiz Gideri	77.600.000,00	76.060.290,63	98,01
05- Cari Transferler	5.022.000,00	4.948.174,26	98,52
06- Sermaye Giderleri	402.880.000,00	233.649.309,54	57,99
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	72.000.000,00	58.600.000,00	81,38
09- Yedek Ödenekler	8.115.000,00	0,00	0,00
Toplam	3.458.600.000,00	3.108.225.778,34	89,86

2022 yılında bütçe giderleri bütçe ödeneklerinin %89,86'sı seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bütçe giderinin ekonomik kodunda yer alan giderlerin tamamı bütçede öngörülen ödenek tutarının altında gerçekleşmiştir.

ESHOT'un bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	359.043.509,05	365.392.180,92	725.574.050,62	1,76	98,57
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel	690.816.474,24	970.209.000,00	2.375.037.000,00	40,44	144,79
Diğer Gelirler	12.084.280,95	15.264.961,63	19.542.891,20	26,32	28,02
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.061.944.264,24	1.350.866.142,55	3.120.153.941,82	27,20	130,97
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler	3.737.399,45	1.605.980,97	3.726.015,20	-57,02	132,00
Net Toplam	1.058.206.864,79	1.349.260.161,58	3.116.427.926,62	27,50	130,97

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında net bütçe gelirleri toplamı bir önceki yıla göre 1.767.167.765,04 TL (%130,97) artış göstermiştir. Bu çerçevede; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 360.181.869,7 TL (%98,57), alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 1.404.828.000,00 TL (%144,79), diğer gelirlerde de 4.277.929,57 TL (%28,02) artış meydana gelmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B) /B]
Personel Giderleri	46.228.393,42	56.988.575,84	96.360.515,20	23,27	69,08
SGK Devlet Prim Giderleri	6.472.619,39	7.680.692,88	12.978.839,78	18,66	68,98
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	994.648.275,33	1.301.389.929,51	2.625.628.648,93	30,83	101,75
Faiz Giderleri	43.142.290,44	62.450.690,14	76.060.290,63	44,75	21,79
Cari Transferler	2.530.741,78	3.566.259,38	4.948.174,26	40,91	38,74

Sermaye Giderleri	179.296.838,24	488.840.125,97	233.649.309,54	172,64	-52,20
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	65.429.840,00	24.809.625,00	58.600.000,00	-62,08	136,19
Toplam	1.337.748.998,60	1.945.725.898,72	3.108.225.778,34	45,44	59,74

2022 yılında ESHOT'un bütçe giderleri toplamında önceki yıla göre 1.162.499.879,62 TL (%59,74) artış meydana gelmiştir. 2022 yılına ilişkin gider kalemleri incelendiğinde; personel giderleri 39.371.939,36 TL (%69,08), sosyal güvenlik kurumlarına ödenen devlet prim giderleri 5.298.146,90 TL (%68,98), mal alım ve hizmet giderleri 1.324.238.719,42 TL (%101,75), faiz giderleri 13.609.600,49 TL (%21,79), cari transfer giderleri 1.381.914,88 TL (%38,74), borç vermede de 33.790.375,00 TL (%136,19) artış gerçekleşmiştir. Diğer taraftan sermaye giderlerinde ise 255.190.816,43 TL (%52,20) azalış meydana gelmiştir.

Özellikle personel giderinde yaşanan artış, belediye ile sendikalar arasında imzalanan sosyal denge sözleşmeleri ile toplu iş sözleşmelerinde ücret ve diğer ücret sayılan kalemlerde yaşanan artıştan kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın ESHOT'un faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 3.212.060.421,18 TL, Faaliyet Geliri 3.021.774.637,61 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise -190.285.783,57 TL olarak gerçekleşmiştir.

ESHOT'un doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: ESHOT'un Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	İdarenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	İzmir Ulaşım Hizmetleri ve Makine Sanayi A.Ş. (İZULAŞ A.Ş.)	1.010.500.000,00	97.008.000,00	9,6

Tablo 8: ESHOT Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	İdare Şirketi	Hissedar Olduğu Şirket	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	İdare Şirketinin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	İdare Şirketinin Hisse Oranı (%)
1	İzmir Ulaşım Hizmetleri ve Makine Sanayi A.Ş. (İZULAŞ A.Ş.)	TANSAŞ Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	1.220.000,00	800,00	0,07

	Metro A.Ş.	418.000.000,00	167.200.000,00	40,00
	İZBAN A.Ş.	2.000.000.000,00	20.000.000,00	1,00
	İZELMAN A.Ş.	661.000.000,00	119.811.010,00	18,13

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

ESHOT'un muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46' ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485' inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5' inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8' inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle

gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "İç Kontrol Sistemi" başlıklı beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların "İç kontrol standartları" başlıklı 5' inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği yayımlanmış ve kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İdarenin iç kontrol sistemine ilişkin yürüttüğü faaliyetler iç kontrol bileşenleri bazında değerlendirildiğinde ise aşağıda yer verilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Kontrol Ortamı

Kontrol ortamı, iç kontrolün en kapsamlı ve temel unsurudur. İç kontrol sisteminin etkinliği kontrol ortamının etkinliğine bağlıdır.

Söz konusu bileşene ait Etik Değerler ve Dürüstlük, Misyona, Organizasyon Yapısı ve Görevler, Personelin Yeterliliği ve Performansı ile Yetki Devri standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

2022-2023 Dönemi Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı taslak çalışması tamamlanmıştır. Ancak henüz İç Kontrol Sistemi İzleme ve Yönlendirme Kurulunca değerlendirilmemiş ve Üst Yönetici tarafından onaylanmamıştır.

İdarede, Etik Davranış İlkeleri hususunda bilgilendirmeler yeni işbaşı yapan personele verilen “Oryantasyon Eğitimi”nde yer almaktadır. Ayrıca önceki yıllarda kurum personeline Etik Davranış İlkeleri konularında eğitimler verilmiştir. Aynı zamanda Kurum internet sayfasında “Kurum Etiği ve Etik Davranış İlkeleri, Etik Komisyonunun Görevleri ve Başvuru Esasları” yayınlanmaktadır. İşbaşı yapan tüm personele “Etik Sözleşmesi” imzalatılmaktadır.

İş akış süreçleri iç mevzuat (çalışma yönergeleri) doğrultusunda belirlenmiş olup, ihtiyaçlar doğrultusunda revize edilmektedir.

İdarenin Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği kapsamında ve harcama birimlerinin eğitim talepleri doğrultusunda 2022 yılı Hizmet İçi Eğitim Planları oluşturulmuştur.

Kurumda yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenmiştir. 20.04.2022 tarihli ve 40 numaralı İdare Encümeni kararı ile “İzmir Elektrik Su Havagazı Otobüs ve Trolleybüs Genel Müdürlüğü İmza Yetkileri ve Yetki Devri Yönergesi” yürürlüğe girmiştir.

Risk Değerlendirme

Risk değerlendirmesi kurumun amaç ve hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek iç ve dış nedenlerden kaynaklanan faktörlerin analiz edilerek risklerin belirlenmesi ve bu risklerin etki ve olasılık açısından önemini değerlendirilmesi faaliyetidir.

Risk Değerlendirmesi bileşeni kapsamında Planlama ve Programlama, Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

Stratejik plan; stratejik plan hazırlık süreci, amaç ve hedefler, misyon, vizyon,

performans göstergeleri, durum analizi, kuruluş içi analiz ve diğer analizleride içerecek şekilde mevzuata uygun olarak kurum tarafından hazırlanıp web sitesinde yayımlanmıştır.

Performans programı; kurum teşkilat yapısı, fiziksel kaynaklar, insan kaynakları, performans bilgileri, amaç ve hedefler, performans hedef ve göstergeleri ile faaliyetler ile idarenin toplam kaynak ihtiyacını içerecek şekilde hazırlanıp kurum web sitesinde yayımlanmıştır.

İdare tarafından belirlenen Kurumsal Riskler;

- İtibar Riski,
- Ekonomik Krize Bağlı Finansal/Mali Durum Riski,
- Stratejik Risk,
- Dalgalı Kur Riski,
- Operasyonel Risk,
- Dış Etkenler Riski.
- Fiziksel Risk.

Kontrol Faaliyetleri

Kontrol faaliyetleri, kurumsal hedeflerin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan risklerin yönetilmesi ve kabul edilebilir düzeye indirilmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından tesis edilen politika, prosedür, teknik ve mekanizmalardır.

Kontrol Faaliyetleri bileşeni kapsamında, Kontrol Stratejileri ve Yöntemleri, Prosedürlerin Belirlenmesi ve Belgelendirilmesi, Görevler Ayrılığı, Hiyerarşik Kontroller, Faaliyetlerin Sürekliliği ve Bilgi Sistemleri Kontrolleri standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

İç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapılması ve ön mali kontrol faaliyetinin yürütülmesi Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı bünyesinde yer alan İç Kontrol Şube Müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir.

2021 yılında görevlendirilen İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, değişen

organizasyon yapısı nedeniyle revize edilmiş olup, yeni kurul üyeleri 19.09.2022 tarihinde üst yönetici onayıyla görevlendirilmiştir.

İdarede yönetiminin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak yönetim bilgi sistemi bulunmaktadır.

Kurumda birçok sürecin bilgi yönetim sistemi mimarisinde yönetildiği, bilgilerin girilip raporlandığı, analiz yapma imkânı sunan ve karar alma süreçlerinde destek sunan modül bazlı yazılım olan Bilgi Yönetim Sistemi (BYS) 2006 yılından itibaren kullanılmaktadır.

Ayrıca 2022 yılı başından itibaren Evrak Dokümantasyon, İç Kontrol ve Kalite Yönetim Sistemleri ile Kurumsal Risk Analizi Modülünü içinde barındıran QDMS Entegre Yönetim Sistemi yazılım programı da kullanılmaya başlanmıştır.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

Bilgi ve iletişim

Kurum yönetiminin zamanında ve doğru karar alması, uygun, doğru, zamanlı, geçerli ve ulaşılabilir bilginin varlığına bağlıdır.

Bilgi ve iletişim bileşeni kapsamında, Bilgi ve İletişim, Raporlama, Kayıt ve Dosyalama Sistemi ile Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesi standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

İdare 2020-2024 Stratejik Planını, 2022 yılı Performans programını, 2021 yılı Faaliyet Raporunu hazırlayıp web sayfasında yayınlamıştır.

İdarede veri kayıt ve dosyalama sistemi mevcuttur. “ESHOT Genel Müdürlüğü Saklama Süreli Standart Dosya Planı” oluşturulmuş ve Devlet Arşivleri Başkanlığından uygun görüş alınmıştır.

İdarenin yazışmaları, kayıt ve dosyalama sistemi bahsi geçen Standart Dosya Planına göre yapılmaktadır. Standart Dosya Planı Elektronik Belge Yönetim Sistemine de entegre olarak çalışmaktadır. Ayrıca tüm personelin erişebileceği şekilde kurum internet sayfasında yayınlanmaktadır.

İzleme

İzleme, iç kontrol sisteminin kalitesini artırmak ve sürdürmek üzere yürütülen gözetim ve değerlendirme faaliyetleridir.

İzleme Bileşeni kapsamında İç Kontrolün Değerlendirilmesi ve İç Denetim standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

İdarede İç Kontrol sistemiyle ilgili yürütülen tüm iş ve işlemler çalışma grubu üyelerince yerine getirilmekte olup, İç Kontrol Şube Müdürlüğünün koordinesinde çalışma gurubu üyelerinin katılımlarıyla gerekli toplantıların yapılması hususunda çalışmalar devam etmektedir.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde İdare tarafından;

- 2020-2024 Startejik Plan, 2022 Performans Programı, 2021 Faaliyet Raporunun ve 2022-2023 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının hazırlanıp kurum web sitesinde yayınlanması,

- İç denetçi kadrolarına atama yapılması ve İç Denetim Birimi Başkanlığı kurulması,

- Birimlerin talepleri doğrultusunda hizmet içi eğitim planlarının yapılması,

- Kurumsal ve iç kontrol risklerin belirlenmesi,

üst yönetim tarafından iç kontrol sisteminin sahiplenildiğinin önemli bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İzmir Elektrik, Su, Havagazı, Otobüs Ve Trolleybüs Genel Müdürlüğünün (ESHOT) 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşıt Devirlerinde Hazine ve Maliye Bakanlığında Uygun Görüş Alınmaması

ESHOT tarafından 2022 yılında diğer Belediyelere devredilen araçlara ilişkin Taşınır Mal Mevzuatı gereğince Hazine ve Maliye Bakanlığında uygun görüş alınmadığı tespit edilmiştir.

18.01.2007 tarihli ve 26407 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Taşınır Mal Yönetmeliği’nin 31’ inci maddesinde; kayıtlara alınış tarihi itibarıyla beş yılını tamamlamış ve idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulmayan taşınırların, bu taşınırlara ihtiyaç duyan idarelere bedelsiz devredilebileceği, devralacak idare açısından bakım-onarım ve taşıma giderleri nedeniyle ekonomik olmayan ve kullanılmasında fayda görülmeyen taşınırların devredilemeyeceği; bedelsiz devredilecek ve devredilemeyecek taşınırlara ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır. 08.09.2007 tarih ve 26637 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 27 sıra numaralı İhtiyaç Fazlası Taşınırların Bedelsiz Devri Tebliği’nin 4’ üncü maddesinde; taşıt ve iş makinelerinin ihtiyaç fazlası taşınıra konu edilmeyeceği ve devredilmeyeceği ancak, idarece ihtiyaç duyulmadığından diğer idarelere bedelsiz devredilmesinde yarar görülenlerin, mahallî idarelerin meclis kararlarına bağlı olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine devredilebileceği belirtilmiştir.

Anılan düzenlemeler kapsamında, ESHOT tarafından taşıtların bedelsiz devredildiğine dair meclis kararı ve devredilen Belediye tarafından bedelsiz devralınmasının uygun bulunduğu dair alınacak meclis kararı ile devrin gerçekleşmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığında uygun görüş alınması ve bu uygun görüşün akabinde de Taşınır Mal Mevzuatı gereğince devir işlemlerinin yapılması gerekmekte iken, söz konusu Bakanlığın izni olmadan

2022 yılında 34 adet taşıtın devir yapıldığı anlaşılmıştır.

Taşınır mal mevzuatı gereğince yapılacak taşıt devirlerinde ilgili mevzuat çerçevesinde işlem yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Taşıt Devirlerinde Hazine ve Maliye Bakanlığından Uygun Görüş Alınmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer almış olup, Sayıştay Denetim Raporunun diğer bulgular kısmında 1'inci bulgu olarak düzenlenmiştir.